

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci **starostlivosti súdu o maloletého L. L.**, nar. X., bývajúceho u matky, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, dieťa rodičov matky **Z. L.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. Martinom Staroňom, advokátom v Prešove, Konštantínova 6, a otca **B. L.**, bývajúceho vo W., zastúpeného JUDr. Jánom Martincom, advokátom so sídlom v Košiciach, Werferova 1, **o výkon rodičovských práv a povinností**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 25 P 14/2009, o dovolaní otca, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. októbra 2012, sp. zn. 8 CoP 53/2012 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II rozsudkom z 3. novembra 2011 č. k. 25 P 14/2009-404 **zveril** maloletého L. do osobnej starostlivosti matky, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok, otcovi uložil povinnosť prispievať **na výživu dieťaťa sumou 150 € mesačne**, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, povinnosť **prispievať na tvorbu jeho úspor sumou 60 Eur** mesačne na účet dieťaťa číslo X., variabilný symbol X. vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred počnúc právoplatnosťou rozsudku. **Dlžné výživné 3 300 €** za obdobie od 1.1.2009 do 31.10.2011 povolil otcovi splácať v mesačných 100 € splátkach spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok. **Upravil styk otca s maloletým dieťaťom** tak, že otec je oprávnený stýkať sa s ním prvý týždeň v mesiaci od štvrtka od 8.00 hod. do nedele do 18.00 hod., každý nepárny rok od 26.12. od 8.00 hod. do 5.1. do 18.00 hod., každý párny rok od 20.12. od 8.00 hod. do 25.12. do 18.00 hod., každý nepárny rok počas veľkonočných sviatkov od stredy od 8.00 hod. pred Veľkonočným pondelkom do utorka do

18.00 hod. po Veľkonočnom pondelku, počas letných prázdnin od 1.7. od 9.00 hod. do 21.7. do 19.00 hod. s tým, že styk sa uskutoční v mieste aktuálneho pobytu matky a maloletého dieťaťa. Matke uložil povinnosť v určenom čase maloleté dieťa riadne pripravené otcovi odovzdať pred jej bydliskom a otcovi povinnosť odovzdať dieťa v určenom čase matke pred jej bydliskom. Súčasne **uložil matke povinnosť informovať otca priebežne** o zdravotnom stave maloletého L. a bezodkladne o zmene jeho aktuálneho pobytu. Žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu **trov konania** a rozhodnutie o náhrade trov konania štátu si vyhradil na samostatné uznesenie.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že boli dané zákonné predpoklady pre rozhodnutie o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému L. L., nakoľko rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti a nie je možné nariadiť striedavú starostlivosť. Prihliadnuc na výšku príjmov, ako aj deklarované výdavky zo strany otca, a na okolnosť, že tento (vzhľadom na upravený styk zo strany súdu) bude mať predpokladané výdavky v súvislosti s cestovným a ubytovaním na území Slovenskej republiky, považoval za primerané výživné sumu 150 Eur mesačne. Zároveň súd dospel k záveru, že zárobkové pomery otca umožňujú, aby prispieval aj na tvorbu úspor maloletého. Styk upravil tak, aby sa otec v dostatočnej miere mohol podieľať na výchove maloletého dieťaťa a to počas bežných dní v roku, ako aj počas veľkonočných, vianočných sviatkov a letných prázdnin. Súd pri určení styku počas letných prázdnin vychádzal z vyjadrenia znalkyne, že úprava styku otca s maloletým L. je možná aj počas dlhšej doby, avšak v dosahu matky. Napokon zohľadnil vyjadrenie otca, že matka ho dostatočne neinformuje o aktuálnych otázkach vývoja dieťaťa. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd rozsudkom z 30. októbra 2012, sp. zn. 8 CoP 53/2012 vo výroku **o zverení maloletého L. do osobnej starostlivosti matky**, vo výroku **o úprave styku a povinnosti matky priebežne informovať otca o zdravotnom stave maloletého** rozsudok prvostupňového súdu **potvrdil** a vo výrokoch **o výživnom pre maloletého L., tvorbe úspor, dlžnom výživnom, spôsobe jeho zaplatenia** rozsudok okresného súdu **zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.**

V odôvodnení uviedol, že **o výchove maloletého a úprave styku otca s maloletým** súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine a svoje rozhodnutie aj presvedčivo (v tejto časti) odôvodnil. Na doplnenie uviedol ďalšie dôvody, pričom sa vyporiadal aj s vhodnosťou otcom

navrhovanej striedavej starostlivosti. V tomto smere poukázal najmä na závery znaleckého dokazovania, podľa ktorých ju (so zreteľom na konkrétne okolnosti) nie je vhodné nariadiť. Súdom prvého stupňa upravený **styk otca** s dieťaťom taktiež považoval za dostatočný, primeraný a predovšetkým za taký, ktorý je v záujme maloletého dieťaťa. Dodal, že matka maloletého, ktorá je k nemu najbližšie je povinná pripraviť maloletého na styk s jeho otcom a verbálnym aj neverbálnym prejavom ho vo vzťahu k otcovi podporovať. Za správny považoval aj výrok, ktorým bola matke uložená **povinnosť priebežne informovať** otca o zdravotnom stave dieťaťa a zmene jeho aktuálneho pobytu. Zohľadnil pritom najmä skutočnosť, že otec žije v inom (pomerne vzdialenom) štáte a preto nemá možnosť získavať si tieto informácie osobne. V častiach týkajúcich sa **výšky výživného, tvorby úspor a dlžnom výživnom** odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa nezistil riadne okolnosti významné pre rozhodnutie predmetnej veci. Predovšetkým dôsledne nezistil reálne zárobkové schopnosti a možnosti otca, ktoré tvoria jedno zo základných kritérií určenia rozsahu výživného, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v uvedených častiach zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O. s. p.).

Proti tomuto rozsudku krajského súdu, v jeho potvrdzujúcej časti, podal dovolanie otec maloletého. Žiadal, aby dovolací súd v napadnutej časti rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že mu ako účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) a že v konaní došlo k tzv. inej vade (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z obsahu dovolania je zrejmé, že otec dieťaťa nesúhlasil so závermi znalkyne obsiahnutými v znaleckom posudku, ktoré si súdy osvojili, že dokazovanie má byť podložené aj znaleckým posudkom vypracovaným znalcom z odboru klinickej psychológie detí a dospelých. Zdôraznil, že vykonané znalecké dokazovanie nepreukázalo jeho tzv. nespôsobilosť alebo inú skutočnosť, ktorá by ho diskvalifikovala z režimu striedavej starostlivosti o maloletého L.. Za odňatie možnosti konať pred súdom považoval práve to, že nemal možnosť preukázať jeho schopnosti pre výkon rodičovských práv a povinností vo forme striedavej osobnej starostlivosti, že v tomto smere dokazovanie nebolo dostatočné. Napokon namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je preskúmateľné, čo (podľa neho) predstavuje inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Matka navrhla, aby dovolací súd dovolanie otca (ako neprípustné) odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý spĺňa podmienku povinného zastúpenia (§ 241 ods. 1 O. s. p.), najskôr skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom. Dospel k záveru, že dovolanie v predmetnej veci nie je prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

So zreteľom na skutočnosť, že dovolanie v predmetnej veci smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, prípustnosť dovolania proti nemu treba posudzovať podľa ustanovenia § 238 O. s. p.

Podľa tohto zákonného ustanovenia dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Dovolanie podľa § 238 odsek 1, ods. 2 a ods. 3 O. s. p. v predmetnej veci nie je prípustné, lebo nejde ani o jeden z prípadov prípustnosti dovolania uvedených v týchto zákonných ustanoveniach (nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ani o taký, v ktorom by odvolací súd bol vyslovil prípustnosť dovolania, a napokon ani o taký, v ktorom by sa odvolací súd bol odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu).

Právna úprava nepripúšťa dovolanie vo veciach upravených Zákonom o rodine. Je to zrejmé z ustanovenia § 238 ods. 4 O. s. p., podľa ktorého dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených Zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení

ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

Z tejto neprípustnosti dovolania však vyníma veci, ktoré sa týkajú: 1. obmedzenia alebo pozbavenia rodičovských práv a povinností, 2. pozastavenia výkonu rodičovských práv a povinností, 3. priznania rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, 4. určenia rodičovstva, 5. zapretia rodičovstva a 6. osvojenia.

Ako je zrejmé z obsahu spisu predmetom konania v tejto veci bol výkon rodičovských práv a povinností.

Tento predmet konania nemožno podriaďiť pod žiadnu vyššie uvedenú výnimku z neprípustnosti dovolania, takže dovolanie v predmetnej veci nie je prípustné, platná právna úprava ho výslovne vylučuje, takže dovolanie podľa § 238 O. s. p. nie je prípustné.

So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. dovolateľ nenamietala a ani v konaní nevyšli najavo. S prihliadnutím na obsah dovolania dovolací súd sa osobitne zamerlal na to, či v danom prípade postupom súdov nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je (z hľadiska procesného predpisu) taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva, ktoré mu právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov.

Pokiaľ otec namietal odňatie možnosti konať pred súdom nedostatočným odôvodnením a teda nepreskúmateľnosťou rozsudku odvolacieho súdu, treba uviesť, že odvolací súd v kontexte s rozhodnutím súdu prvého stupňa v dôvodoch rozhodnutia uviedol, prečo je pre maloletého vhodnejšie zvedenie do osobnej starostlivosti matky, vyporiadal sa aj s možnosťou (otcom navrhovanej) striedavej starostlivosti. Prihliadol aj na otcove námietky týkajúce sa informovania o záležitostiach maloletého. Uviedol, z akých skutkových zistení vychádzal (najmä znaleckého posudku, ktorý vypracovala súdom ustanovená nezávislá znalkyňa) a zdôvodnil, prečo námietky otca proti znaleckému posudku nepovažovali súdy za dôvodné. Súdy nižších stupňov vo svojich rozhodnutiach uviedli, akými úvahami sa riadili pri právnom posúdení veci.

V tejto súvislosti dovolací súd dáva do pozornosti aj uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 115/03 z 3. júla 2003 a II. ÚS 78/05 zo 16. marca 2005, podľa ktorých všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na všetky námietky alebo argumenty v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a ktoré zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Odvolací súd sa v záverečnej časti svojho rozhodnutia aj k najpodstatnejším námietkam otca uplatneným v odvolaní vyjadril. Postup odvolacieho súdu bol v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p. umožňujúcim druhostupňovému súdu vypracovať tzv. skrátené odôvodnenie rozhodnutia a odkázať v ňom na dôvody obsiahnuté v prvostupňovom rozhodnutí, ak sa s nimi plne stotožňuje. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv otca maloletého. Rozhodnutia súdov nižších stupňov preto vadou podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. postihnuté nie sú.

Dovolateľom namietaná tzv. iná vada je síce prípustným dovolacím dôvodom (ktorý však možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), sám osebe, ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade je prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 238 ods. 4 O. s. p. vylúčená a nemožno ju vyvodiť ani z ustanovenia § 237 O. s. p. Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie otca odmietol (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.), lebo smerovalo proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu sa dovolací súd nezaoberal.

O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 243b ods. 5 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : *Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.*

V Bratislave 12. februára 2014

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová